

Seat No. : _____

AR-108

May-2016

B.A., Sem.-II

CC-111 : Gujarati

(‘કલાપીનો કાવ્યકલાપ’ – સંપા: અનંતરાય રાવળ)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ઊર્મિકાવ્યની વ્યાખ્યા આપી, તેનાં સ્વરૂપગત લક્ષણોનો પરિચય કરાવો. **14**

અથવા

ઊર્મિકાવ્યના સાહિત્યસ્વરૂપનો ઉદ્ભવ ચર્ચી, ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલા તેના વિકાસને આલેખો.

2. ‘કલાપીનો કાવ્યકલાપ’ને આધારે કલાપીની કવિ તરીકેની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓનો પરિચય કરાવો. **14**

અથવા

નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) કલાપીના પ્રકૃતિકાવ્યો
- (2) કલાપીના પ્રણયકાવ્યો
- (3) કલાપીના ખંડકાવ્યો
- (4) કલાપીના કવિતા-વિષયક વિચારો

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કાવ્યોનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો : **14**

- (1) ‘ગ્રામ્યમાતા’ કાવ્યનો રસાસ્વાદ
- (2) ‘આપની યાદી’ ગઝલ
- (3) ‘વીણાનો મૃગ’ ખંડકાવ્ય
- (4) ‘સારસી’ કાવ્યમાં કવિનું ચિંતન

AR-108

1

P.T.O.

4. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદનું બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : 4
- (1) અનુષ્ટુપ
  - (2) પૃથ્વી
  - (3) શિખરિણી
- (બ) નીચે આપેલ કાવ્યપંક્તિના છંદ ઓળખાવો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) ધીમે ઊઠી શિથિલ કરને, નેત્રની પાસ રાખી
વૃદ્ધા માતા નયન નબળાં ફેરવી ત્યાં જુએ છે.
  - (2) ધીમે ધીમે છટાથી કુસુમરજ લઈ ડોલતો વાયુ વાય.
  - (3) તું હો દૂર-સુદૂર કે નિકટમાં, કે કેંક અથી વધુ-
મેં તો એક દફે તને દરશના પ્યાલા ભરી પી લીધી.
  - (4) મુખ મરકતું માનું જેના સ્વરે ઘર ગૂંજતું
- (ક) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે અલંકારનું બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : 4
- (1) વ્યાજસ્તુતિ
  - (2) ઉપમા
  - (3) શ્લેષ
- (ડ) નીચે આપેલ કાવ્યપંક્તિના અલંકાર ઓળખાવો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) ઉપાડેલાં ડગ ઉપર શા લોહ કેરા મણીકા !
  - (2) હળવે હળવે હળવે હરજી
મારે મંદિર આવો રે ...
  - (3) ન હોય એ અભ્ર, એ તો ગરવો ગિરનાર છે ...
  - (4) કામિની કોકિલા કેલિ કૂજન કરે
સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી ...
5. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપેલ વિકલ્પોમાંથી જણાવો : 14
- (1) કલાપીનો જન્મ કઈ સાલમાં થયો હતો ?

(a) ઈ.સ. 1874	(b) ઈ.સ. 1875
(c) ઈ.સ. 1899	(d) ઈ.સ. 1880

- (2) કવિ કલાપીની કવિતા પર કોની કવિતાનો પ્રભાવ છે ?
- (a) નરસિંહરાવ (b) કાન્ત
(c) વર્ડ્ઝવર્થ અને ટેનિસન (d) દલપતરામ
- (3) 'કલાપીનો કાવ્યકલાપ'ના સંપાદક કોણ છે ?
- (a) કનૈયાલાલ મુનશી (b) સુમન શાહ
(c) અનંતરાય રાવળ (d) રઘુવીર ચૌધરી
- (4) કલાપીનાં પ્રેયસી શોભનાનું મૂળ નામ શું હતું ?
- (a) આનંદી (b) કમલા
(c) રમા (d) મોંઘી
- (5) ઊર્મિકવિતાને અંગ્રેજીમાં શું કહેવામાં આવે છે ?
- (a) લાયર (b) લિરિક
(c) સોંગ (d) વાદ્ય
- (6) 'આપની યાદી' કલાપીની કયા વિષય પરની ગઝલ છે ?
- (a) મૃત્યુદર્શન (b) પ્રેમદર્શન
(c) પ્રકૃતિદર્શન (d) પ્રભુદર્શન
- (7) કલાપીનું અવસાન ક્યારે થયું હતું ?
- (a) 1900 (b) 1904
(c) 1901 (d) 1903
- (8) 'વીણાનો મૃગ' _____ પ્રકારનું કાવ્ય છે.
- (a) આખ્યાન (b) પ્રબંધ
(c) ખંડકાવ્ય (d) ઊર્મિગીત
- (9) કલાપીએ લખેલ પ્રવાસ પુસ્તકનું નામ શું છે ?
- (a) હિમાલયનો પ્રવાસ (b) કાશ્મીરનો પ્રવાસ
(c) બંગાળનો પ્રવાસ (d) દક્ષિણ હિંદનો પ્રવાસ
- (10) _____ કાવ્યમાં કલાપીએ મહાકાવ્ય રચવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.
- (a) બિલ્વમંગલ (b) હૃદયત્રિપુટી
(c) સારસી (d) હમીરજી ગોહેલ

- (11) કલાપીએ રાજકોટની કઈ કોલેજમાં શિક્ષણ મેળવ્યું હતું ?
- (a) રાજકુમાર (b) શાંતિનિકેતન
(c) ધર્મસિંહ (d) સરકારી કોલેજ
- (12) 'જ્યાં તું ત્યાં હું' કયા પ્રકારનું કાવ્ય છે ?
- (a) પ્રકૃતિકાવ્ય (b) પ્રભુભક્તિ
(c) પ્રણયકાવ્ય (d) ચિંતનકાવ્ય
- (13) કલાપીએ સૌપ્રથમ _____ નામની ગઝલ લખી હતી.
- (a) આપની યાદી (b) સનમની શોધ
(c) ફકીરી હાલ (d) સનમને
- (14) 'બિલ્વમંગલ' કયા છંદમાં લખાયેલું છે ?
- (a) અનુષ્ટુપ (b) પૃથ્વી
(c) મંદાકાન્તા (d) શિખરિણી
-